

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU ECONOMU

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România 40 lei
6 luni 20 „
3 luni 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16,98

S U M A R

Raportul D-ului Prim-președinte al Trib. Prahova At. Al. Demetrescu, relativ la observațiunile făcute noului proiect de lege pentru reorganizarea judecătorească;

JURISPRUDENȚĂ:

Curtea de Casație, secția III: *Minist. de rășboi cu Iacob Ber-covici și Colonelul Baronescu;*

Curtea de apel București, secția II: și Trib. Ilfov secția I: *Florea Nae Georgescu cu N. Anastasiu, cu o Observație de d-l Stelian Popescu;*

Concurența necinstită, de d-l Dimitrie Gălăgescu;

Raportul No. 103.859/908 al Primului-președinte al Trib. Prahova, către d-l Ministru de Justiție conținând observațiunile tribunalului la Proiectul de lege pentru modificarea unor dispozițiuni din legile relative la Organizarea judecătorească

Domnule Ministru,

Conformându-mă adreselor D-voastră No. 26.153 și 26.216 din 1908, în urma discuțiunilor ce s'au urmat în adunarea generală din 1 Decembrie, fiind însărcinat a vă comunica observațiunile ce tribunalul a găsit necesar a face asupra proiectului de lege modificator al Organizației judecătorești, am onoarea a vă comunica următoarele:

Art. 7. — Să se înființeze, prin lege chiar, a câte trei judecatori în loc de doi — cum prevede proiectul — pentru fiecare tribunal sau secție.

Motivul, — pe lângă necesitatea de fiecare moment ce se simte ca numărul judecătorilor să fie sporit din cauza aglomerării lucrărilor — este că în timpul sesiunii Curții cu jurați, tribunalul ar fi în imposibilitate să lucreze, din lipsa de judecatori. În adevăr, doi judecatori — președintele și judecătorul de ședință — vor fi asesori, presupunând că judecătorul de instrucție nu poate lua parte, căci a dat ordonanța. N'ar rămâne în tribunal decât acesta din urmă.

Și în acest caz, curent, Tribunalul neputân-

du-se constitui din doi judecatori, nu se vor putea judeca apelurile; iar judecarea acțiunilor directe cu greu se va putea face de un singur judecător, sau nu se va putea face de loc. (Vezi obs. între art. 17 și 20)

În special, în ce privește Tribunalul Prahova, se constată din chiar statisticele Ministerului de Justiție din ultimii ani, că este cel mai încărcat din țară, căci pe lângă creșterea enormă și continuă a afacerilor curente, data fiind viața economică dezvoltată în acest județ, tribunalul este peste măsură de încărcat atât cu notariatul cât și cu consolidările. Este deci un motiv mai mult ca aceasta sporire de judecatori sa aila loc, pentru ambele secțiuni ale acestui tribunal, prin chiar proiectul de lege și dela început, nevoia fiind prea simțită.

Judecătorul sindic să fie numit judecător de tribunal, cu delegațiune ministerială la sindicat, putând lua parte de drept la lucrări și judecarea proceselor la secțiunea tribunalului pe lângă care este numit, rămânând ca la celelalte secțiuni să ia parte în urma delegațiunii primului președinte.

În acest caz vor trebui modificate art. 2 din regulamentul sindicilor și art. 727—731 Codul comercial. Motivul acestei observațiuni este controversa la care da loc actualmente competența sindicului de a lua parte la lucrările tribunalului, controversă rezolvită de Înalta Curte de Casație în două sensuri opuse. (Vezi *Curierul Judiciar* No. 83/907, pag. 663 Cas. s. II, decizia No. 291/907 și *Dreptul* No. 71/908, pag. 583 Cas. s. III, decizia No. 126/908).

Art. 16. — Întră și judecătorul sindic? Dacă va fi numit judecător de tribunal, cu delegație la sindicat, atunci va trebui să figureze printre judecătorii din care să se traga la sorti cel care va înlocui pe judecătorul de instrucție.

N'ar trebui prevăzut același lucru și pentru înlocuirea sindicului, în caz când acesta n'ar putea lucra în vreo afacere a sindicatului?

Art. 17.—Vechiul text este preferabil. Proiectul prevede dispozițiuni, cari pe lângă că aduc mari complicațiuni și împiedicări, chiar la judecarea curentă a proceselor, este merit să nu se-aplice niciodată, trecându-se direct la serviciul unui avocat, — ca în sistemul actual — cu atât mai mult cu cât împiedicarea judecătorului de ocol ieșit la sorți nu trebuie de loc motivată.

Art. 20.—Principiul judecătorului unic, deși ar fi un deziderat demn de o bună administrație a justiției, pare a nu cadra cu actuala organizare judecătorească, pentru următoarele motive :

a) Pare o contradicție ca apelurile, în cari sunt interese minime, să fie în totdeauna judecate de doi judecători; iar acțiunile directe, unele de o importanță covârșitoare, să poată fi judecate de un singur judecător.

b) Acest principiu nu-și va găsi aplicațiune decât poate în unele mici afaceri corecționale, ceea ce nu va înainta mult ușurarea în expedierea lucrărilor.

c) Dar cum această dispozițiune este pur facultativă, s'ar putea zice că este introdusă ca un mijloc de experiență—lucru admisibil—; se poate însă întâmpla—ceea ce este probabil—, ca tocmai această facultate să-i atragă inaplicabilitatea și desuetudinea.

S'ar putea, deci, menține vechiul text, la care să se adauge ultimul aliniat al articolului din proiect.

Art. 40.—La tribunalele cu o singură secție să se numească primul-procuror : *procuror șef de parchet*, și celalt procuror : *procuror de secțiune*. Această denumire, de altfel, este întrebuintă chiar de proiect în art. 190, alin. II. Pare că se potrivește mai bine cu realitatea, și s'ar face o deosebire între acest procuror șef de parchet și primul-procuror dela tribunalele cu mai multe secțiuni, căruia îi convine mai bine acest titlu.

Art. 46, alin. III și IV.—Toți primii-procurori să aibă gradul de președinte de tribunal. Procurorii șefi de parchet, acela de membru de sedința, și ar trebui deosebiți în grad de ajutorii lor, procurorii de secțiune, ca să fie și în drept aceeași diferență care este în fapt.

Art. 62.—Inființarea inspectorilor judecătorești, deși pornită dintr'o bună intențiune, nu se poate justifica, intrucât :

a) Supravegherea *administrativă* a tribunalelor este cu suficientă garantată prin actualul sistem : procurorii generali pot satisface cu prisosință acestei îndatoriri; iar președinții Curților cu jurați au deja această atribuțiune.

b) Supravegherea judecătorilor, din punctul de vedere al *dreptei aplicațiuni a legii*, este cu totul iluzorie și inaplicabilă. Proiectul prevede măsuri

și garanții destule, nu numai pentru recrutarea personalului judecătoresc, dar chiar pentru menținere și înaintare (art. 67, a, proiect), așa că un nou control nu poate fi justificat.

Dar admitând, prin ipoteză, necesitatea unor inspectori, ei nu vor putea să-și înd-plinească, de fapt, atribuțiunile lor. Căci, sau într'o afacere un judecător a judecat rău, dovedindu-se de rea-credință și părțitor, sau, în controversă, a fost de o părere alta decât cea pe care o poate avea inspectorul.

În primul caz nu e nevoie de un inspector pentru dovedirea părțirii sau a relei-credințe, o reclamație sau un denunț urmate de anchetă este suficient; iar în al doilea caz, când se va putea zice oare că judecătorul are mai puțină dreptate decât inspectorul? Poate că inspectorul va fi cel care în totdeauna să fie considerat că are mai puțină dreptate, fiindcă niciodată nu asistă la desbateri; căci dacă asistă, pe lângă că aduce jignire magistraților, inspiră mai ales publicului neîncredere în justiție, și deci este mai puțin în măsură să aprecieze complexul de împrejurări, judecătorul tribunalului fiind judecătorul faptului.

Art. 63.—Consiliul superior să fie compus, pentru tribunale, numai din consilieri ai Curților de casație și apel, în nici un caz din ministru, delegatul sau, sau inspector; fiecare din aceștia fiind parte în proces, nu va putea figura în consiliu și ca judecător.

Art. 132.—Aliniatul a al acestui articol aduce o știrbire inamovibilității, căci, deși e vorba de o înaintare, fiecare poate să refuze actualmente înaintarea, dacă localitatea nu-i convine; dar va fi foarte ușor ministrului, care voinde să silească indirect pe un magistrat, puțin agreeat, să pară-sească magistratura, să-l înainteze, numindu-l într'o localitate unde știe bine că nu se va duce niciodată, ci prefera să demisioneze.

Alinatul b, însă, desființează complet această inamovibilitate, căci atât «rațiunea de serviciu public» cât și «interesul unei bune administrațiuni a justiției» vor deveni prea curând, grație largiei interpretării de care sunt susceptibile, arme redutabile în mâna unui ministru mai puțin îngrijit de bunul mers al justiției, decât de interesele sale politice. În ce privește celalalt motiv : «rude, legături sau interese», el este contrar chiar întemeierii familiei și a unei gospodării proprii; căci va fi rar magistratul familist care să n'aibă legături de familie în centrul în care funcționează sau în circumscripția competenței lui judecătorești, ceea ce e tot una; iar magistratul, care va voi să-și întemeieze o familie acolo unde funcționează, va fi totdeauna la discreția aliniatului citat.

Aceste considerațiuni, unite cu cele relative la

«interesele» ce firesc și le creează omul când, bazându-se pe siguranța meseriei sale, stă mai mult timp într-o localitate, unde chiar își pregătește locul pentru tihna zilelor sale de bătrânețe, fac tribunalul să creadă că mențiunile alinate sunt periculoase siguranței inamovibilității funcției de judecător și daunatoare chiar acestei funcțiuni, prin lărgimea interpretării lor, putând da loc foarte ușor la măsuri abuzive de represiune.

Art. 189.—Ar fi de dorit să se unifice sărbătorile instanțelor judecătorești cu ale celorlalte administrații publice, cum, de pildă, cu ale Administrației financiare, fiind o strânsă legătură între ele în lucrările de notariat, ca să nu se mai dea loc la străgăniri pentru cei veniți din departare să facă un act, mai ales țaranii când tribunalul lucrează și administrația nu.

Art. 193, alin. III.—Ar fi de dorit ca secțiunea vacanțelor la tribunalele cu două sau mai multe secțiuni să se compune din doi membrii trași la sorți dintre toți judecătorii tribunalului cu președinții, fără distincțiune, pentruca aceștia din urmă să nu fie mai greu imbuși în timpul rezervat odihnei, trebuind neapărat să figureze în compunerea tribunalului, decât judecătorii cari fiind mai numeroși vor beneficia de mai multa vacanță.

Ar fi, de asemenea, necesar a se arăta și competența sindicului de a lua parte la lucrările pe care grațioasă și contencioasă ale tribunalului de vacanță.

Dorind, Domnule Ministru, ca aceste puține observațiuni, pe cari tribunalul le supune D-voastre, să fie de oarecare folos, am onoare a vă ruga să bine-vădiți a primi asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Al. Al. Demetrescu

Prim-președinte la Trib. Prahova

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența dela 10 Iunie 1908

Președinția d-lui G. P. PETRESCU, președinte

Ministerul de războiu cu Iacob Bercovici și Colonel Radu Baronescu

Administrația armatei. Comandanții de regiment — Răspunderea lor pecuniară pentru lipsă de echipament sau furaj — (Art. 54 și 61 din Legea administrației armatei și art. 9 din Regulament)

Din art. 54 și 61 din Legea administrației armatei rezultă că comandantul regimentului este răspunzător pecuniar de orice lipsă de echipament sau furaj, și nu scapă de răspunderea pecuniară decât făcând el probă că a controlat continuu și că nu i se poate imputa nici-o lipsă de supraveghere. Aceasta mai reiese și din art. 9 al Regulamentului de administrație al corpurilor de trupă, cari obligă pe acei comandanți să se asigure în permanentă de existența fondurilor și materialului aflat asupra subordonaților lor.

Deci, instanța de fond violează aceste dispozițiuni când respinge acțiunea Ministerului de războiu, întemeindu-se numai pe afirmările comandantului de regiment, chemat în judecată, că dânsul nu s'a făcut culpabil de nici-o lipsă de supraveghere și control, și pune sarcina probei ministerului.

Deciziunea 168/908 — Casată, decizia 4/907 a Curții de apel din Iași, secția II, în urma recursului făcut de Ministerul de războiu, dată în proces cu Iacob Bercovici și Colonel Radu Baronescu.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Schina în desvolterea motivelor de casare și;

Pe d-l avocat Ținescu în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Violaarea art. 54 și 61 din Legea administrației armatei și g. eșita interpretarea a art. 9 și 11 din regulamentul legii.

«Instanța de fond respinge cererea Ministerului de războiu de chemarea în garanție a d-lui Colonel Baronescu spre a răspunde de lipsa constatată în depozitul de furaj al regimentului pentru motivul că această răspundere nu incumbă, comandantului de regiment conform art. 11 din regulamentul decât atunci când se constată din parte-i o lipsă de supraveghere și control fapt pentru care ministerul n'a adus nici-o dovadă. Legea pentru administrațiunea armatei prin art. 54 și 61 stabilește principiul responsabilității precuare a comandantului de corpuri de trupă în tot ce privește administrația unităților ce comandă.

«Regulamentul legii prin art. 9, amintind acest principiu, obligă pe comandanți de corpuri de trupă să se asigure în permanentă de existența fondurilor și materialului aflat asupra subordonaților lor.

«Rezultă de aci în mod clar, că răspunderea pecuniară a comandanților e deplină și că lipsa de supraveghere și control e în totdauna presupusă în cazurile de neregularități constatate, dovada contrarie e dar în sarcina interesatilor, iar nu a ministerului.

«În sp'tă, Tribunalul și Curtea, întemeindu-se pe afirmările chematului în garanție, nesprjinite pe alte dovezi pentru a respinge cererea Ministerului de războiu comite un vâdit exces de putere și violează principiul responsabilității, așa cum e stabilit de Legea specială a administrațiunii armatei.

Având în vedere deciziunea No. 4/907 a Curții de apel Iași, secția II, supusă recursului;

Având în vedere sentința Tribunalului Bacău, din care se constată că Iacob Bercovici a intentat acțiune la acest tribunal contra Ministerului de războiu și a Colonelului Radu Baronescu, ca comandant al Regimentului 12 de Artilerie din Bacău, cerând a fi obligat Ministerul de războiu a-i plăti suma de trei mii cinci sute nouăsprezece lei și 60 bani (3519 60) prețul a niste furaj (orz și ovăz) ce a furnizat regimentului; iar Ministerul de războiu a chemat în garanție la tribunal pe Colonelul Baronescu, fost comandant al Regimentului 12 Artilerie, spre a fi obligat a plăti ministerului acea sumă ce eventual ministerul ar fi obligat a plăti lui Bercovici, care a făcut comanda acestui furaj;

Având în vedere că din dosarul tribunalului rezultă că la Regimentul 12 Artilerie, constatându-se o lipsă de furaj în magazia regimentului, comandantul corpului IV-lea de armată a obligat pe ofițerul cu aprovizionarea, pe ajutorul șefului de regiment și pe comandantul regimentului, Colonel Baronescu, să plătească fiecare câte o treime din valoarea furajului ce lipsea; cei doi dintrăi s'au executat, iar Colonel Baronescu, ca comandant al regimentului, a pus în vedere furnisorului Bercovici să aducă cantitatea de furaj la care dânsul era obligat de comandantul corpului 4-lea, ceea ce Bercovici a făcut și în urmă Colonel Baronescu neplătindu-i va-

loarea, acesta a intentat acțiune Ministerului de război și Colonelului Baronescu;

Că tribunalul, prin sentința menționată, obligă Ministerul de război să plătească suma de mai sus lui BercoVICI și respinge ca nefondată cererea de chemare în garanție a Ministerului de război contra Colonelului Baronescu, fost comandant al Regimentului 12 Artilerie;

Că instanța de fond, pentru a respinge cererea Ministerului de război, hotărăște că răspunderea lipsei furajului nu incumbă comandantului de regiment, decât atunci când se constată din parte-i lipsă de supraveghere și control, și în speță, Ministerul de război n'a dovedit nici-o neglijență din partea Colonelului Baronescu;

Considerând că, după dispozițiunile art. 54 și 61 din Legea administrațiunii armatei, care prescrie că comandantul unui regiment este răspunzător pecuniar de administrațiunea unității ce comandă, atât în privința întreținerii cât și de bună starea echipamentului în general, reiese în mod evident că comandantul regimentului este răspunzător pecuniar de orice lipsă de echipament sau furaj, și nu scapă de răspundere pecuniară decât făcând el proba că a controlat continui și nu i se poate imputa nici-o lipsă de supraveghere; și că așa este, răspunderea sa mai reiese și din dispozițiunile art. 9 al Regulamentului de administrație al trupelor de trupă, care obligă pe acei comandanți să se asigure în permanență de existența fondurilor și materialului aflat asupra subordonaților lor;

Că instanța de fond, când respinge acțiunea Ministerului de război, întemeindu-se numai pe afirmările intimatului, chemat în garanție, că dănsul nu s'a făcut culpabil de nici-o lipsă de supraveghere și control a afirmațiunii nesprîjinite pe alte dovezi, și pune sarcina probei ministerului, comite un vădit exces de putere și violează art. 54 și 61 din Legea specială a administrațiunii armatei;

Că, dar, acest prim motiv de casare găsindu-se întemeiat, fără a mai discuta și pe al doilea, urmează ca recursul să fie admis;

Pentru aceste motive, Curtea casează etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, SECȚIA II

Audiența dela 18 Octombrie 1908

Președenția d-lui I. E. DOBRESCU, președinte

Florea Nae Georgescu cu N. Anastasiu

Deciziunea civilă No. 288

Înțelegerea din indiviziune. — Dacă se poate cere ieșirea din indiviziune asupra unei curți comune, care este afectată uzului comun. — (Art. 728 și 1191 din Codul civil).

Nu se poate admite o ieșire din indiviziune asupra unei curți comune, căci, fiind vorba de un lucru afectat ca accesoriu, indispensabil uzului comun al imobilelor aparținând la diferiți proprietari, este cert că nu se poate împărți, diviziunea nefiind posibilă.

Curtea,

Asupra contestațiunii făcute de Florea Nae Georgescu în contra executării deciziunii civile a acestei Curți cu No. 196/900, prin care s'a respins apelul făcut de contestator în contra sentinței cu No. 493/99 a Tribunalului Ilfov, secția I-a 1);

Având în vedere susținerile părților și actele invocate; Având în vedere că prin această contestație Florea Nae Georgescu ținde să se explice dispozițiunea sentinței Tribunalului Ilfov, secția I-a, cu No. 493/99, confirmată prin decizia acestei Curți cu No. 196/900, în sensul că imobilul care face obiectul acțiunii de ieșire din indi-

vizione, și asupra căruia s'a ordonat partajul, este numai curtea comună a imobilului din strada Călușei 55, fost 33, iar nu și locul din față cu construcțiile pe el;

Având în vedere că din cuprinsul hotărârilor menționate mai sus se constată că ieșirea din indiviziune a fost cerută de autorul intimatului și admisă de judecată asupra întregului imobil situat în str. Călușei 33, azi 55, iar nu numai asupra curții comune;

Că, de altfel, nici nu se poate pricepe o ieșire din indiviziune numai asupra curții comune, întrucât fiind vorba de un lucru afectat ca accesoriu, indispensabil uzului comun al imobilelor aparținând la diferiți proprietari, este cert că nu se poate împărți;

Că, așa fiind, contestațiunea este nefondată, și în consecință urmează a fi respinsă;

Pentru aceste motive, Curtea respinge contestațiunea, etc.

(ss) V. Dobrescu; V. Pretorian, V. Antinescu, G. Buzdugan.

Grefier (s) Al. Gânțoiu

Iată și considerantele sentinței Tribunalului Ilfov, s. I No. 493 din 1899:

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA I

Audiența dela 3 Septembrie 1899

Președenția d-lui D. FLORESCU, judecător

Sentința No. 493

Tribunalul.

Asupra acțiunii intentată de N. Anastasiu contra d-lui Florea Nae Georgescu, prin petiția înreg' la No. 14106/99, pentru ieșirea din indiviziune asupra imobilului din str. Călușei No. 33;

Având în vedere actele prezentate, lucrările din dosar și susținerile părților;

Având în vedere că din actul de donațiune, transcris de Tribunalul Ilfov, secția de Notariat, la No. 1184/95, se constată că Gheorghe Vlădescu, tatăl defendorului, a făcut donațiune casei cu locul lor, compuse din: două camere, una odăiță cu sala ei, având alături și două magazii, una magazie mare, compusă din altă magazie, un sopron pentru trăsură cu pivniță dedesubt și cu una odăiță, și al doilea un grajd pentru cai, dinpreună cu sopronul alături de casă; că, de fapt, cum rezultă din dezbateri, în momentul făcerii acestei donațiuni mai existau și alte case în acea curte, cari nu au format obiectul donațiunii și cari au fost posedate de donator până în momentul când le-a vândut reclamantului N. Anastasiu în condițiunile actului de vânzare exhibit în instanță;

Considerând că obiecțiunea defendorului că întreaga curte aparține dănsului și că donatorul și-a rezervat numai un drept de trecere, așa încât reclamantul ar avea numai un drept de servitute, iar nu un drept de coproprietate, nu poate fi luată în considerațiune, de oarece din examinarea actului de donațiune nu rezultă căs de puțin că donatorul a înțeles să abandoneze în favoarea donatarului proprietatea întregii curți, căci din interpretarea ce s'ar putea da cuvintelor din actul de donațiune «casele cu locul lor», oricât s'ar căuta să se forțeze sensul acestor cuvinte, niciodată nu s'ar putea ajunge la concluzia că întreaga curte ar aparține numai donatarului; că adevărata intențiune a autorului a fost a dărui fiului său casele împreună cu terenul ce se află sub acele clădiri și, în ce privește curtea, nevoind a înțelege să abandoneze o cantitate determinată de teren, a lăsat a se stăpâni de ambii în devălmășie, după cum mai târziu a și manifestat această a sa intențiune prin actul de vânzare ce a dat reclamantului de astăzi; că chiar dacă donatorul s'ar fi exprimat în actul său de donațiune că dăruiește fiului său casele cu tot locul lor, nici în acest caz nu ar putea să se susțină în mod serios că donatorul și-ar fi rezervat numai casele sale de locuit fără nicio cantitate de teren anumită

1) A se vedea această sentință publicată la finele acestei deciziuni.

care să constituie curtea caselor sale: că, în ce privește chestiunea de servitute de trecere, ce pretinde defendorul că și-a rezervat-o reclamantul, independent de faptul că nu rezultă acest lucru din interpretarea cât de largă a actului de donațiune, dar e de principiu că renunțările nu se presupun: și, în speță, donatorul, dacă ar fi înțeles să abandoneze întreaga proprietate a curții în favoarea donatarului și dânsul să-și fi rezervat numai dreptul de trecere, ar fi trebuit să se exprime clar și categoric, lucru ce dealmîntrelea nici din cea mai mică prezumțiune nu rezultă;

Că, prin urmare, ambele părți nu stăpînesc curtea decât în indiviziune, în afară de clădirile asupra cărora fiecare dintrînsii au drepturi stabilite;

Că proba cu martori, invocată de defendor, este inutilă în cauză, față de actele exhibate în instanță;

Văzînd și dispozițiunile art. 728 și 1191 din Codul civil; Pentru aceste motive, redactate de d-l membru-supleant, tribunalul admite acțiunea, etc.

(ss) Florescu; P. Voinescu.

OBSERVAȚIE. — Decizia ce publicăm este juridică și Curtea nu putea să se pronunțe decât astfel cum s'a pronunțat, deși dreptatea este evident de partea contestatorului, care azi știe și ce vrea și să se aplece, pe când înaintea instanțelor, cari au dat decizia contestată, el nu a știut să-și prezinte apărarea. Faptele în această afacere sunt următoarele: Un oarecare Gh. Vladescu avea în București, str. Calușei No. 33, un teren, pe care a construit, în fața stradei un rând de case și în fund alt rând de case. La un moment dat, el face donațiune fiului său, Florea Georgescu, casele din față cu locul lor. Mai apoi vinde lui N. Anastasiu casele din fund cu locul lor. Ambele aceste imobile aveau o curte comună și se stăpînea ca atare. Ivindu-se neînțelegeri, se vede, între stăpînitorii acestor imobile, unul din ei, N. Anastasiu, cere ieșirea din indiviziune și, formulează cererea sa astfel: Tribunalul să ordone ieșirea din indiviziune asupra curții comune și, în caz când se va dovedi că curtea nu se poate împărți, să ordone ieșirea din indiviziune asupra întregului imobil. S'a ordonat o expertiză și constatându-se că curtea nu se poate împărți, tribunalul a admis acțiunea, ordonând ieșirea din indiviziune asupra întregului imobil, prin vânzare. Această sentință a fost confirmată și de Curte.

Prin contestația ce a făcut, și asupra careia s'a dat decizia ce publicăm, contestatorul a cerut Curții să lamurească dispozitivul vechei deciziuni, în sensul că numai asupra curții comune este ordonată ieșirea din indiviziune. Or, acest lucru evident că nu se putea admite acum de Curte și ea cu drept cuvânt a respins contestația.

Am zis că, în principiu, dreptatea era de partea contestatorului în acțiunea principală; dacă știa să-și prezinte apărarea, el o căpăta pentru că chestia trebuia astfel pusă:

Se poate ordona ieșirea din indiviziune asupra lucrurilor comune prin destinație? El nu s'a a-

părat astfel, și de aceea sentința tribunalului a trecut și a fost confirmată și de Curte, întrucât nimeni nu a pus chestiunea așa cum trebuia pusă.

Este evident, și chestia nu suferă discuțiune, că în principiu nimeni nu poate fi silit să rămăie în indiviziune; art. 728 din Codul civil o spune categoric și utilitatea lui trece marginele discuției, dar e o distincție.

Aceea ce legea, echitatea, interesul economic și bunul simț reclamă, când este vorba de aplicarea acestui principiu, este că diviziunea lucrurilor, asupra cărora coproprietarii au drepturi indiscutabile, să se facă de așa natură, ca prin divizibilitate să nu se aducă vătămare celui alt principiu mai mare și mai sfînt, al inviolabilității proprietății, și care cere să nu se exproprieze nimeni decât în cazurile anumite prevăzute de lege. Sunt situațiuni când tocmai din această cauză indiviziunea nu poate să înceteze. Astfel, este cazul când coproprietatea cade asupra unor lucruri afectate ca accesorii indispensabile, la uzul comun a două sau mai multe proprietăți, aparținînd la proprietari diferiți. În asemenea situațiune, destinațiunea chiar a acestor lucruri le imprimă un caracter de indiviziune forțată, care se opune la provocarea împărțelii. Lucrul, comun prin destinațiunea sa, servește deopotrivă ambele proprietăți, și diviziunea lui nefiind posibilă, el rămăie prin forță împrejurărilor indiviz, căci nu e chip de a-l sustrage dela destinațiunea sa decât contopind ambele proprietăți, și aceasta nu s'ar putea face în cazul când proprietarii nu ar cădea de acord, decât expropriînd pe unul din ei de drepturile sale. Or, care este titlul care te îndreptățește să faci această exproprieare, cînd Constituția proclamă inviolabilitatea proprietății și cînd numai în anumite cazuri prevăzute de lege ea se poate face și între cari nu este și cazul de față?

Indiviziunea forțată din cauza destinațiunii proprietarului, sau cum îi zicea în vechiul drept francez, «*destination du père de famille*» trebuie să rămăie și nu poate să înceteze decât prin trecerea proprietății în mânele aceluiaș persoane, cu alte cuvinte reintorcându-se proprietatea la forma sa primitivă și din care a ieșit aceasta indiviziune, care acum constituie o adevărată servitute asupra fiecăreia din cele două proprietăți;

Această indiviziune, se creează în totdeauna de proprietarul căruia aparțin ambele lucruri, în folosul fiecăreia din ele, și cînd ele ajung în mâni diferite, indiviziunea lucrului destinat folosinței amândorora trebuie să continue chiar la infinit, dacă nu e posibil ca lucrul comun să se dividă. Cînd este vorba de o curte comună, afectată la uzul a două proprietăți, și ea nu se poate împărți, cum s'a dovedit prin expertiza or-

donată în cazul ce ne preocupă, eşirea din diviziune asupra proprietăţilor însăş nu se putea ordona. În acest sens se pronunţă şi toată doctrina şi jurisprudenţa.

STELIAN POPESCU
Avocat

Concurenţa necinstită

Libertatea economică nu e numai un deziderat; ea e azi un fapt împlinit, degajat din evoluţia istorică, ce a devenit concluzia ştiinţifică a problemei organizării sociale. Conform dispoziţiilor legilor, şi în special a celor industriale şi comerciale, «libertatea individuală permite fiecăruia a-şi îndruma activitatea după plac în toate domeniile vieţii, afară de cazurile în care bunele moravuri, ordinea publică e interesată, sau convenţiile între părţi nu intervin pentru a o limita»¹⁾.

Din această libertate naşte dreptul de concurenţă. Ca orice drept, de concurenţă al unuia găseşte limitele sale în dreptul identic al altuia. Orice act depăşind acest drept de liberă concurenţă devine ilicit, delict sau quasi-delict.

Uzagiul reuneşte sub noţiunea de concurenţă necinstită — a cărei definiţie nu se poate da, ci numai o enumerare descriptivă a caracterelor ei — o varietate năfârşită de fapte, procedee reprobabile. Ea recurge la artificii cele mai deosebite. E un adevărat *Proteu*, după cum foarte bine a caracterizat-o Pouillet în scrierea sa: «*Traité des marques de fabrique*».

Concurentul puţin scrupulos, aci atribuie mărfurilor sale calităţi imaginare, înşală pe cumpărător asupra cantităţii produselor vindute, aci oferă produse falsificate, îi uzurpă secretul fabricării, firma, marca de fabrică. Dar ea pastrează totdeauna un caracter propriu, ea tindă a-şi atrage clientela altuia, a şi-o mări pe a sa.

Aceste manopere nu în totdeauna se pot deosebi cu multa uşurinţă de actele permise, licite.

Aşa, se pune întrebarea: dacă negustorul, devenit proprietar al unui obiect, depăşeşte drepturile sale vinzându-l mai eştin decât concurenţii săi, sau chiar cu pierdere, cu rizicul de a-şi atrage asupra-şi responsabilitatea în caz de faliment.

E o chestiune de apreciere, lăsată la arbitru judecătorilor. Singurul mijloc de a înlătura inconvenientul ar fi de a enumăra faptele care constituiesc concurenţa necinstită; ar fi de a pleca dela ideea că tot ce nu e expres oprit de lege devine licit. După cum e organizaţia germană care până la 1896 nu pedepsea concurenţa, iar azi nu

o pedepseşte decât când se manifesta prin oarecari manopere determinate²⁾.

În materie de proprietate industrială şi comercială, drepturile celor interesaţi sunt de două feluri: *Drepturi absolute, definitive*, recunoscute oficial şi protejate de legi speciale, cari de multe ori sunt câştigate, pentru a vorbi astfel, pe baza unui contract făcut cu Statul, adică cu reprezentanţii autorităţilor, cum e: brevetul de invenţiune, proprietatea artistică-literară, marca de fabrică. Celelalte drepturi sunt *nedefinite, neprecizate*; ele rezultă din regulile de dreptate, de echitate, cari sunt la baza oricărei Societaţi.

Nu vom studia violarea legilor cari au stabilit oarecari monopoluri³⁾: dreptul de autor, inventator, etc., cari exclud chiar concurenţa cinstită. Cadrul cercetărilor noastre îl va forma 1° concurenţa propriu zisă, şi 2° dispoziţiile legii mărcilor de fabrică şi a firmelor comerciale.

Teoria concurenţei necinstite nu e decât aplicarea dispoziţiilor art. 998—999 din Codul civil (1382—1383 din Codul francez).

Cu toată varietatea faptelor la cari se poate extinde aplicarea acestui articol, ele se pot grupa în două categorii, clase distincte⁴⁾:

1° Acte cari au de scop a calomnia, a ponegri pe un confrate, a-i discredită marfa, produsele sale, prin declaraţiuni mincinoase, neadevărate. Aceste fapte ar corespunde cu vechea *actio injuriarum*.

Când aceste alegaţiuni se produc prin scrieri, circulari împărţite şi răspândite în public, faptul se complică, devine defaimare, atrăgând pedepsele prevăzute de Legea asupra presei. Autorul calomniilor nu va putea stabili, proba adevărul lor. Acest mijloc de justificare nu e admis de sus zisa lege decât în privinţa alegaţiunilor dirijate contra funcţionarilor sau administratorilor societăţilor⁵⁾. După M. Sumien⁶⁾ legislaţia ar trebui să se modifice din acest punct de vedere. Comerciantul, care atribuie rivalului său o rea procedură profesională, ar merita absolvirea din partea legii, probând acest fapt.

2° Acte înşelătoare, manopere cari tind a produce confuzia cu o altă casă prin întrebuinţarea enblemelor, semnelor, aparţinând concurentului său, publicul se va adresa autorului acestui truc, crezând că se adresează vechinutui stabiliment.

Un fond de comerţ are multe mijloace pentru a se individualiza, a se deosebi de cele similare,

²⁾ Thaller: «*Droit Commercial*» pag. 68.

³⁾ Papadat: «*Concurrence deloyale*» teză de doctorat. — Thaller: «*Droit commercial*», pag. 75.

⁴⁾ Clasificarea e luată după Thaller, pag. 69 «*Droit commercial*».

⁵⁾ Vezi Legea presei, art. 62.

⁶⁾ «*Annales de droit commercial*», 1898, pag. 33.

¹⁾ Faguet: «*Le socialisme en 1907*».

pentru a fi distins de cei cari i se vor adresa—care mijloace aparțin primului ocupant.

Un stabiliment, o casă similară, nu va putea întrebuința, intra în stăpânirea unui asemenea semn distinctiv decât cu condiția de a stabili între ele o deosebire isbitoare, bătătoare la ochi, pentru a evita orice confuzie. Un negustor ce deschide un magazin cu firma la «Leul», într'un cartier al Bucureștiului, va interzice oricărui alt magazin în aceeași ramură de a-și lua același nume; firmă comercială, în același centru, sau în tot orașul după afacerile, daraverile pe cari le învârteste, după întinderea clientelei.

Semnele distinctive menite a grupa clientela sunt:

Numele comerciantului, sau firma, la Germani, mărcile de fabrică—emblemele—nedepute și depuse, în acest din urmă caz bucurându-se de o protecție mai energică.

I. Mărcile de fabrică și de comerț—această materie e regulată de Legea din 15 Aprilie 1879—nefiind posibil a o studia în toată extinderea sa, în toate amănuntele, nu vom degaja decât principalele, esențialele elemente.

Se poate spune, cu drept cuvânt, că marca de fabrică este un mijloc material pentru a garanta origina; proveniența produsului—mărfii,—terților cari o cumpără, consumatorilor.

«Marca, adăgă d-l Calmels, e garanția libertății comerțului, protecția comerciantului onest contra spoliatorului, născută din libertatea muncii; ea asigură fiecăruia creditul, renumele dobândit, ea garantează tuturor, adică națiunii față de străinătate, rolul rezervat industriei noastre pe piețele celorlalte State.

Pentru că marca trebuie a fi semnul distinctiv al unui produs, fără îndoială că ea trebuie să fie deosebită, *specială*. În același timp ea trebuie să fie *nouă*, fără de care caracter ea s'ar confunda cu alta deja existentă. Puțin importa dacă ea era întrebuințată mai înainte în o altă ramură a industriei, în o altă branșă a comerțului. Este de ajuns ca ea să nu mai fie întrebuințată în aceeași categorie de produse. Conform art. 1 al legii mai sus menționate sunt considerate ca mărci de fabrică și de comerț: numele, denumirile, emblemele, timbrele, sigiliurile, vignetele, reliefurile, cifrele, și altele.

Fiind necesar ca publicul să cunoască că un asemenea semn distinctiv, erii în domeniul public, azi a devenit proprietate particulară exclusivă,—după cum foarte bine se exprimă raportorul, scădând în relief utilitatea unei asemenea obligații—trebuie să se constituie depozitul, să i se facă o notificare oficială.

Formele depozitului sunt prevăzute de regula-

mentul din Aprilie 1879, art. 7, 8 și 9: «Comercianții sau fabricanții, cari doresc a revendica proprietatea exclusivă a unei mărci, sunt îndatorați a depune două exemplare din modelul acestei mărci la grefa tribunalului unde se afla domiciliul lor», un exemplar se alătură în registrul de mărci al tribunalului de comerț, iar celalalt se înapoiază comerciantului sau fabricantului, întărit de tribunal. Depozitul nu produce efect decât pe timp de 15 ani, când trebuie să fie reînnoit. Ar părea că o simplă declarație la grefă e de ajuns, dar legislatorul prescrie aceeași formă ca pentru depozitul primitiv, menționând că e o reînnoire a lui.

Marca, chiar nedepută, constituie proprietatea primului adoptator. El poate, fără nici o altă formalitate, să silească pe ceilalți a i-o respecta sub sancțiunea art. 998 din Codul civil, cât și a daunelor-interese.

Legea penală protejază marca de fabrică depusă și acel care o uzurpă, o imită, e asimilat cu furul, devine pasibil de amendă și de închisoare.

Marca depusă nu e proprietatea comerciantului sau a industriașului decât atât cât o întrebuințează, se folosește de ea prin lipirea-i pe marfă, sau prin depozit, care, după cum am mai zis, nu-i creează dreptul de proprietate, ci îl conservă, întru cât e numai declarativ nu și atributiv de proprietate, chiar dacă fabricantul, comerciantul, nu face nici un uz de ea.

Depozitul fixează data sigură a luării în posesiune a mărcii. Ii hotărăște în mod definitiv și nediscutabil elementele, *fizionomia*.

Uzurparea unei mărci se poate produce sub diferite forme pe cari legea în art. 12 și 13 le consideră și le pedepsește ca delict: «Contrafacerea, imitarea frauduloasă și întrebuințarea frauduloasă chiar a mărcii rivalului său».

Contrafacerea, după Bédarride, este fabricarea chiar a mărcii contrafacute, executarea ei materială, indiferent de întrebuințare, de lipirea ei pe vreun produs, și, de aceea, art. 119 și 120 din Codul penal pedepsește și pe cei cari, în interesul unui al treilea, calchiază marca altuia, de ex: litograful, gravorul.

În același sens s'a pronunțat Curtea de casție în 12 Martie 1896: «Prin contrafacerea unei mărci se înțelege reproducerea ei servilă fără nici o deosebire».

Tot Curtea de casție în 1905: «Legea mărcilor de fabrică și de comerț, prin art. 13, pedepsește nu numai pe cel care a imitat în mod fraudulos o marcă, dar și pe acel care a tipărit-o, conștient de fraudă care se comite, cum și pe aceia cari

au pus în vânzare, cu bună știință, produse cu mărci imitate⁷⁾.

Frauda, după cum spunea foarte bine raportorul legii, *caută în toldeană a se sustrage aplicării ei*. Majoritatea nu contraface o marcă, ci o imită. Așa, dacă ea constă în litere se iau altele, păstrându-se însă aceeași formă, culori, vor ascunde diferențele sau se servă de aceeași denumire, adăugând, sub o formă mai mult sau mai puțin perceptibilă, cuvântul *façon*.

Delictul, prevăzut și pedepsit de art. 8 din Legea mărcilor de fabrică, nu există decât îndeplinind trei condițiuni: 1) imitația. 2) frauduloasă 3) să fie de natură a înșela pe client, a produce confuzie.

Confuziunea rezultă din fizionomia, aspectul general al totalului. Poate ca nici un detaliu să nu fie identic reprodus și cu toate acestea dispoziția, aranjamentul, caracterele, într'un cuvânt: analogia, să fie așa fel încât să producă confuziune. După cum se poate ca oarecari detalii secundare să fie reproduse identic, fără ca aranjamentul totalului să fie așa fel încât să nu producă confuzie chiar pentru o persoană puțin atentă.

Această chestiune este asemănătoare cu aceea a apropierii mai mare sau mai mică a caracterelor a doi indivizi. Întrebați mai multe persoane, se vor găsi tot atâtea pentru a o nega, ca și pentru a o aproba.

Nu trebuie să ne mire că în aceeași chestiune a mărcilor de fabrică a fost succesiv și de diferite judecatori apreciată în mod deosebit.

Marca e facultativă; cu toate acestea Statul, din punct de vedere al igienei și al salubrității, poate impune marca ca *obligatorie*, exemplu: produsele farmaceutice.

Firma: Firma nu servă a arăta cutare produs, ci totalitatea fabricatelor, produselor unei case, sau mai bine zis stabilimentul însuși. Prin aceasta se distinge de marca de fabrică. Un comerciant, un industriaș, are în generalitatea cazurilor, atâtea etichete, atâtea mărci de fabrică, câte produse speciale; nu are niciodată decât o singură firmă.

Firma poate fi o denumire sau numele însuși al comerciantului, și în acest caz devine obiectul unui adevărat drept de proprietate ce e protejat de Legea numelui.

Iată cum Gastambide definește natura și caracterele acestei proprietăți:

«Firma, ca și marca de fabrică, ca și numele, servă ca designare unui stabiliment, fie din cauza bunei calități a produselor sale, fie din cauza

siguranței tranzacțiilor, fie din cauza bunei sale reputații; ea devine o adevărată garanție ca și semnatura unei persoane cu credit pe piață».

Protecția dată de legi proprietății mărcii de fabrică, după cum am avut ocazie a vedea, e deosebită de aceea a firmei, pentru ca, în principiu cel puțin, cel de al doilea drept e mai restrâns, se mărginește la o singură localitate, s'au într'un raion al orașului.

Dreptul mărcii de fabrică se întinde pe întreg teritoriul unei țări, protejază contra oricărei confuziuni posibile fabricatele pe cari e lipită, în orice loc ar circula ele.

În Franța uzurparea unei firme nu e prevăzută de nici o lege specială; ea constituie un quasi-delict, prevăzut de art. 1382 din Codul civil și nu există decât cu o condiție care e esențială, aceea ca confuziunea între cele două stabilimente să fie posibilă.

La noi există Legea asupra firmelor de comerț din 1884, care impune atât comercianților, persoane fizice, cât și societăților comerciale îndatorirea de a cere înscrierea firmei lor în registrul greșii tribunalului în circumscripția în care se află reședința lor, cu condiție ca ea să se deosebească de cele din aceeași localitate înscrise în registrul. Sancțiunea acestei obligații atunci când comerciantul sau Societatea operează fără să fi cerut înscrierea prevăzută de art. 22 a sus citatei legi, e amenda dela 25 la 1000 lei în raport cu însemnatatea comerțului. Ceicărora li se vor fi cauzat oarecari prejudicii prin înscrierea unei firme, sau prin întrebuintarea ei contra dispozițiilor legii, vor putea cere nu numai anularea înscrierii, dar și repararea prejudiciului cauzat.

Din cauza avantajului luat de comerț și industrie, și mai ales din cauza variației de jurisprudență în diferitele țări, odată fundamentul dreptului industrial și comercial consacrat de legislația principalelor state, s'a simțit nevoia aplicării unor asemenea principii, peste frontierele fiecărei țări, cu scop de a o face ca naționalii cari au interes să profite de ele.

Un număr însemnat de convenții au fost încheiate în acest scop. Țara noastră are atari convenții cu Italia, Statele-Unite, Franța. «În acești ultimi ani un pas mai departe a fost făcut: S'a constituit *Uniunea internațională* pentru protejarea acestor drepturi, cari cuprinde un oarecare număr de State și care într'un apropiat viitor, sperăm, că le va îngloba pe toate⁸⁾».

Dimitrie Galățescu
Avocat

⁷⁾ Vezi «Buletinul Curții de casație» pe anul 1896 și 1905.

⁸⁾ Aîné: *Traité des marques de fabriques*.